

Nr 159.

Av fröken **Andersson m. fl.**, om underlättande i visst hänseende för svenskfödda personer, som förlorat sitt svenska medborgarskap, att återvinna detsamma.

I likalydande motionerna nr I: 72 och II: 107 till 1941 års riksdag hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning i syfte att underlätta för svenskfödda personer, vilka förlorat sitt svenska medborgarskap, att återvinna detsamma, trots att de sakna tillfredsställande möjligheter att försörja sig och sin familj.

I sitt utlåtande nr 9 avstyrkte konstitutionsutskottet bifall till motionen, bland annat under hänvisning till att frågan vore under utredning inom socialstyrelsen. Riksdagen beslöt i enlighet med konstitutionsutskottets hemställan.

Den av konstitutionsutskottet omnämnda utredningen har nu publicerats (stat. off. utr. 1941/36). Häri yttrar socialstyrelsen bland annat följande:

»Önskemål ha å andra sidan framställts om lättnader i villkoren för återvinnande av svenskt medborgarskap vid utlandssvenskars återflyttning till Sverige. Kyrkoherde Rohdins förslag med hänsyftning till bestämmelserna i medborgarskapslagens 5 § angående naturalisation av annat lands medborgare torde här böra uppmärksammas. I fråga om före detta svenska medborgare kan nu undantag av Kungl. Maj:t beviljas beträffande föreskrifterna med avseende på minimiålder och viss tids hemvist i riket men icke i fråga om de två andra villkor för naturalisation, som därjämte uppställts i nämnda lagparagraf och som avse hederligandel samt försörjningsförmåga. Särskilt det sist berörda villkoret, innebärande, att vederbörande person skall ha 'möjlighet att försörja sig och sin familj', kan utan tvivel i vissa fall te sig onödigt hårt och det torde få anses vara helt i sin ordning, att Kungl. Maj:t även här erhåller befogenhet att medgiva undantag i fråga om personer, som tidigare varit svenska medborgare. Det bör visserligen icke förbises, att i somliga fall den svenska staten sålunda skulle kunna komma att påtaga sig vissa förpliktelser som eljest skulle ha åvilat en främmande stat. Sådana förpliktelser böra emellertid efter styrelsens mening den svenska staten rimligtvis kunna påtaga sig gentemot en före detta svensk medborgare, och i synnerhet föreligga skäl härtill, när denne är född i Sverige. (Styrelsen har härmed alltså även velat förorda det i motion av herr Mannerskantz vid 1941 års riksdag (I: 72) framställda önskemålet om underlättande särskilt för svenskfödda kvinnor, som genom giftermål med utlänningar förlorat sitt svenska medborgarskap, att återvinna detta, trots att de sakna tillfredsställande möjligheter att försörja sig och sina familjer.)»

»Med åberopande av vad ovan anförts — och med betonande av att det sålunda här gäller endast en rätt, som må tagas i anspråk i särskilda fall — får styrelsen förorda, att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att medgiva dispens även från de två sista i medborgarskapslagens 5 § uppställda villkoren för förvärv av svenskt medborgarskap, när fråga är om före detta svenska medborgare.» — — —

Då det är ovisst, när denna utrednings resultat kan framläggas i form av proposition, anse vi det synnerligen önskvärt, att de berörda ändringarna i medborgarskapslagens 5 § genomföras redan av innevarande års riksdag. Vårt land kan ej stå till svars med att behandla återvändande svenskfödda personer såsom främlingar på grund av att de sakna medel till sin försörjning, då vi på samma gång som svensk medborgare upptaga varje utländsk kvinna, som ingår äktenskap med svensk man, även om detta endast är ett skenäktenskap.

På grund av vad ovan anförts hemställles,

att riksdagen ville för sin del besluta sådana ändringar i 5 § lagen den 23 maj 1924 om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap, att f. d. svenska medborgare efter dispens av Kungl. Maj:t kunna återförvärva svenskt medborgarskap även om de icke kunna uppfylla däri uppställda villkor angående försörjningsförmåga.

Stockholm den 23 januari 1942.

Ebon Andersson

Stockho m.

Ruth Gustafson.

Kerstin Hesselgren.